

Vergaderjaar 2018–2019

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 2773

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 februari 2019

Op 12 september 2018 heeft de Europese Commissie voorstellen gepresenteerd over vrije en eerlijke Europese verkiezingen¹. Doel van de voorstellen is om de komende Europees Parlementsverkiezingen vrij en eerlijk te laten verlopen. Directe aanleiding hiervoor was een oproep van het Europees parlement naar aanleiding van de Cambridge Analytica zaak. De voorstellen van de Commissie richten zich op het gevolg van misbruik van persoonsgegevens door Europese politieke partijen en stichtingen, cyberaanvallen en verspreiding van desinformatie. Op 19 oktober 2018 is het BNC-fiche over het pakket vrije en eerlijke Europese verkiezingen naar uw Kamer gestuurd². Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken van de onderhandelingen over bovengenoemde voorstellen van de Commissie.

Europese voorstellen

Onderdeel van het pakket voorstellen is een wetgevingshandeling in de vorm van wijziging van de Verordening Europese politieke partijen en stichtingen³. Deze wijziging maakt het mogelijk dat de Autoriteit voor Europese politieke partijen en stichtingen financiële sancties oplegt aan Europese politieke partijen of stichtingen die, door inbreuk te maken op de gegevensbeschermingsregels, de uitslag van de Europees Parlementsverkiezingen opzettelijk (trachten te) beïnvloeden. Over de wijziging van de Verordening Europese politieke partijen is medio januari een akkoord bereikt tussen Europees parlement, Raad en Commissie. Door het bereikte akkoord zal deze verordening tijdig voor de verkiezingen van het Europees parlement in werking kunnen treden.

¹ COM(2018)637

² Kamerstuk 22 112, nr. 2708

³ COM(2018)636

De overige voorstellen hebben een niet-legislatief karakter. Het betreft een mededeling over het garanderen van vrije en eerlijke Europese verkiezingen, een aanbeveling over verkiezingsnetwerken, online transparantie, bescherming tegen cyberincidenten en desinformatiecampagnes⁴, en een richtsnoer over de uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming⁵. Het betreft voornamelijk oproepen aan de lidstaten om zelf maatregelen te treffen. In de mededeling en de aanbeveling wordt ook de koppeling gemaakt met de aanpak van online desinformatie. In december 2018 heeft de Commissie het Actieplan voor online desinformatie gepresenteerd. Op 25 januari jl. is het BNC-fiche over het Actieplan over Desinformatie aan uw Kamer gestuurd⁶.

Raadsconclusies vrije en eerlijke Europese verkiezingen

Parallel aan het onderhandelingsproces over de verordening heeft het voorzitterschap van de Raad gewerkt aan Raadsconclusies die betrekking hebben op het gehele pakket aan voorstellen. In de Raadsconclusies wordt expliciet ingegaan op samenwerking in EU- en internationaal verband op het gebied van cybersecurity in relatie tot verkiezingen en de verspreiding van desinformatie. Over de inzet van het kabinet is uw Kamer geïnformeerd in de geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken van 19 februari 2019 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1955). Het kabinet hecht aan vrije en eerlijke verkiezingen en is zich zeer bewust van de risico's die de moderne digitale tijd met zich mee brengt. Zoals eerder in het BNC-fiche over het Actieplan over Desinformatie (Kamerstuk 22 112, nr. 2760) is gesteld, is het kabinet positief over het feit dat er in Europees verband aandacht is voor de veiligheid van het organiseren van de verkiezingen, transparantie online en het rechtmatig gebruik van persoonsgegevens, ook in verkiezingscampagnes. Daarbij is het voor het kabinet van belang dat er een helder onderscheid blijft tussen de nationale en Europese competenties. De wijze waarop de verkiezingen worden georganiseerd is een aangelegenheid van de lidstaten. In de Raadsconclusies worden overeenkomstig de Nederlandse inzet onder meer de vrijheid van meningsuiting en vrije pers stevig verankerd in de tekst, de bevoegdheidsverdeling rond verkiezingen geëxpliciteerd, onafhankelijkheid van factcheckers benadrukt en is er ruime aandacht voor mediawijsheid.

Tijdens de Raad Algemene Zaken op 19 februari 2019 zijn de Raadsconclusies over vrije en eerlijke Europese verkiezingen aangenomen. In de bijlage bij deze brief treft u de Raadsconclusies aan⁷.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

⁴ COM(2018)5949

⁵ COM(2018)638

⁶ Kamerstuk 22 112, nr. 2760

⁷ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl